

Віконце в природу

Птах сонця

У нас, в Україні, їх називають білими птахами з чорною ознакою, буслами, черногузами, чугайстрами, бузьками, а найперше лелеками...

Здавна шановані вони в народі за подружню вірність і довірливість до людини. За вражаючу відданість місцю, обраному раз і назавжди, куди із завидною постійністю повертаються щовесни. За турботливе ставлення до нащадків. За ту величезну роботу по винищенню шкідників ланів і лісів, яку виконують ціле літо. За... Проте перелік добродійних якостей цих червонодзьобих красунів зайняв би чимало місця. Та й — до певної міри — багатьом вони відомі. А от чи знаєте, від кого лелеки рід ведуть? Від нас, людей...

Колись, рятуючись від вселенського потопу, славнозвісний Ной поселив у свій ковчег «всякої тварі по парі». І невдовзі після того, як вода схлинула із земної тверді на звичне місце, всі, хто залишився, почали знов плодитися і розмножуватися. Але Всевишній незлюбив жаб, ящірок, слимаків, змій та іншу плазуючу братію,

що, на його думку, спотворювала обличчя створеного ним світу. Отож, одного разу, влаштувавши грандіозне полювання, він позаганяв оту, з його погляду, гидоту в мішок, зав'язав і покликав одного, відомого йому чоловіка, вручив поклажу.

«Неси на болото і там втопи цей вантаж, — сказав. Тільки не розв'язуй лантуха і не зазирає всередину!». Чоловік поніс. Але ж кортить дізнатися: то що воно там? Не втримався, розв'язав мотузок, а звідти й полізли посипалися всі бранці. І стрімко поховалися: під пеньками і каменями, в норах, щілинах, під водою... Кинувся невдаха їх збирати — де там!

Розгніваний Бог, переказують, довго сварився. А потім промовив: «Щоб мої очі не бачили твого образу, доки не спокутуєш провину і не збереш оту нечисть. Ось тобі довгі ноги, ось тобі гострий дзьоб — йди й лови». Так став бідолаха черногу-

зом. А на людину лише тоді перетвориться, коли виконає покладене на нього завдання.

Тож, нудьгуючи за родом-племенем, і селяться лелеки на дахах наших осель чи десь поруч. І навіть діточок молодим подружжям приносять, коли ті самі не в змозі хлопчика або дівчинку в капусті відшукати...

«Казки» — посміхнеться читач. Так, казки. Проте щось у них є таке, в що хотілося б вірити. Адже жоден вільний крилатий так не «олюденений» у народних переказах, як цей, і про жодного іншого не складено стільки легенд і бувальщин, як про нього: в будь-якому селі, де він мешкає, можна почути цікаву оповідь про «птаха сонця». Це ще один синонім його імені, який бере родовід від стародавніх слов'ян-язичників: Ярило був у них

головним божеством, а чугайстер — його провісником.

Та не будемо докопуватися, яка частка істини є і в останньому, й у інших твердженнях. Не позбавлятимемо ореолу романтики істоту, яку серцю нашому. Не шукатимемо в поезії інформацію...

Про лелек та інших птахів є чимало книжок у відділі обслуговування працівників сільського господарства обласної універсальної наукової бібліотеки. Завітайте до нас.

Володимира РОМАНЮК,
завідуюча відділом ОУНБ.